

Het heiligenboek

Gregorius de Grote Tom Zwaenepoel

Gregorius (omstreeks 540-604) stamt uit een Romeinse patriciersfamilie. Hij studeert rechten en wordt op zijn dertigste stadsprefect van Rome. Na de dood van zijn vader in 574 wordt hij monnik. Hij leeft met twaalf vrienden volgens de regel van Benedictus in het ouderlijke paleis op de Celiusheuvel (Monte Celio), een van de zeven heuvels van Rome. Dat klooster draagt hij op aan de heilige Andreas. Op zijn landerijen in Sicilië richt hij nog zes kloosters op. Nadien wordt hij tot diaken gewijd (578) en als pauselijk gezant naar Constantinopel gezonden (579). Bij zijn terugkeer naar Rome wordt hij raadgever van paus Pelagius II, die hij na zijn dood opvolgt (590). Hij gaat de kerkgeschiedenis in als 64ste paus.

Gregorius beschouwt zichzelf als 'dienaar van de dienaren van God', maar ontfermt zich ook over wereldlijke vragen. Hij ordent de clerus opnieuw, laat het kerkelijke celibaat in acht nemen, regelt de taken van de bisschoppen en breidt de pauselijke en bisschoppelijke macht uit. Tijdens zijn pontificaat begint ook de kerstening van Engeland. Hij zendt veertig monniken en benoemt later Augustinus van Canterbury, zijn prior in het klooster op de Caelius, tot aartsbisschop.

Op zijn graf in de Sint-Pietersbasiliek prijkt het opschrift *Consul van God*. Gregorius en Leo I zijn de enige pausen die de eretitel 'de Grote' dragen.

Gregorius is een veelzijdige, door en door praktische persoonlijkheid met een grote inzet en een sterk doorzettingsvermogen. Hij munt uit door zijn organisatietalent en morele integriteit. Zijn aandacht gaat vooral naar de sociale zorg en de ziekenzorg. Zo ontfermt hij zich over bedelaars en oorlogsweduwen en nodigt hij dagelijks twaalf armen of pelgrims voor het middagmaal uit. In *Homiliae in evangelia* (40, 10) lezen we: „Elke dag kunnen we Lazarus vinden als we hem zoeken en elke dag ontmoeten we hem, ook zonder hem te zoeken. De armen schijnen ons ongewenst en komen op ons af met vragen en eisen. Vraag je af of het wel gepast is om hen af te wijzen, want diegenen die ons iets vragen, zouden onze beschermers kunnen worden. Verzuim daarom geen gelegenheid om barmhartig te zijn.” Gregorius de Grote vraagt aan iedere gelovige zijn levenswijze te onderzoeken en na te denken over wat hij of zij doet (vergelijk *Homiliae in evangelia* 1,19).

Gregorius is de eerste monnik aan het hoofd van de katholieke Kerk en geeft daardoor een be-

langrijke impuls aan het kloosterwezen. Tot zijn belangrijkste raadgevers behoren monniken. Hij herstructureert de liturgie met bijzondere aandacht voor de kerkelijke gezangen, waarvoor hij een school opricht. Bovendien is hij verantwoordelijk voor de eerste standaardisering van de westerse kerkmuziek. Een legende uit de negende eeuw omschrijft Gregorius als de 'schepper' van het gregoriaanse repertoire. Een duif fluistert hem de gezangen in het oor, waarna hij ze zingend dicteert aan een achter een scherm gezeten schrijver. Nieuwsgierig geworden door de vele onderbrekingen in de voordracht van de paus besluit de schrijver een kijkje aan de andere kant van het scherm te nemen. Daar ziet hij op de schouder van Gregorius de duif zitten, het symbool van de heilige Geest.

Gregorius is onder de indruk van de ideeën van Augustinus van Hippo en van zijn lievelingsheilige Benedictus, aan wie hij het tweede boek van zijn *Dialogen* wijdt. Meer dan achthonderd brieven zijn overgeleverd, waarin zijn kerkelijke en politieke activiteiten worden bewezen. Zijn geschriften zijn vooral praktisch van aard. Daarin verschilt hij van de veeleer filosofisch aangelegde kerkvaders Augustinus, Hiëro-

nymus en Ambrosius. Door zijn diepe wortels in de stad Rome, het Romeinse volk en zijn tradities wordt hij wel eens de 'laatste Romein' genoemd.

In de schilderkunst wordt Gregorius afgebeeld met tiara, boek, duif, (twaalf) armen. Hij geldt als de patroonheilige van de geleerden, het katholiek onderwijs, de koorzangers, de knopenmakers, de metselaars, de muzikanten en... de pausen.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheden van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, ISBN 978 90 209 8041 7. Dit boek is helaas uitverkocht.

Omroep

20 augustus, 20.55 uur, één. *Kon-Tiki*, Noorse avonturenfilm uit 2012 gebaseerd op het waargebeurde verhaal van wetenschapper en avonturier Thor Heyerdahl. Op 28 april 1947 vat Heyerdahl met vijf onervaren bemanningsleden een heroïsche tocht op een houten vlot aan van Peru naar Polynesië. Heyerdahl wil bewijzen dat inwoners van Zuid-Amerika duizend jaar eerder de Grote Oceaan overstaken naar Azië en niet omgekeerd, zoals de heersende theorie beweert. Het wordt een adembenemende reis van meer dan achtduizend kilometer.

21 augustus, 23.20 uur, Canvas. *Here I Learned to Love*, hartverwarmende documentaire uit 2011 over de Joodse broers Avner Kerem en Itzik Weinberg die terugreizen naar Polen, 65 jaar nadat ze aan de Holocaust zijn ontsnapt. Als wezen werden ze voortdurend elders ondergebracht, in de hoop dat ze zouden overleven. De jongens waren op dat moment twee en drie jaar oud, hun moeder werd afgevoerd naar het concentratiekamp van Belzits. Hun laatste stop was Montreux, in Zwitserland, vóór hun definitieve vertrek na de oorlog naar Israël. Tientallen jaren na die gebeurtenissen keren de twee terug naar hun geboorteland.

De vrome kudde

Politiepatrouille Ingezonden door Wouter Vervaeke

Twee mannen in een auto worden tegengehouden door een politiepatrouille. Ze draaien hun raampje open en horen één van de agenten zeggen:

– Wij zijn op zoek naar twee seriemoordenaars.

De mannen draaien het raampje dicht en beginnen druk te overleggen. Even later draaien ze het raampje open en de man op de passagiersstoel zegt:

– Akkoord, we doen het.

Politiepatrouille Ingezonden door Guido Van Heeswijk

Marcel is van café op weg naar huis. Met één voet stapt hij op de rijweg en met één voet op het voetpad. Een politiepatrouille komt aangereden en stopt ter hoogte van Marcel. Die houdt halt en kijkt vragend op. Zegt een van de agenten:

– Mijnheer, u bent dronken.

Waarop Marcel:

– Godzijdank. Ik dacht dat ik mank was.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven • Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

ongelet- terde verblijf- plaats	stemming binnen- kort	klein kind verheven- heid	groot- ouder Griekse letter	vlug man van adel
4				
behoef- tige dressing			larve v.e. insect	
	3			eet- lepel rijst- brandewijn
planeet	vogel- product wieler- wedstrijd		bittere vocht	wollen stof
			Griekse god abonne- ment	6
... Derek verlangen	zangnoot Engelse titel	1	grijselig	Europeaan
		drink- gerei Slovakije op internet		5
Am. uitvinder krachtig			8	soortelijk gewicht
	7		Frans vakantie- huis	

Ontdek meer en andere puzzels in onze puzzelboeken en -tijdschriften.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Oplanning van deze puzzel:
Flaneren